

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie

ÚČINNOST ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

(školní vzdělávací program jako projekt a posouzení jeho realizovatelnosti)

EFFECTIVENESS OF THE SCHOOL EDUCATIONAL SYSTEM

(School educational program as a project and an assessment of its feasibility)

Bakalářská práce

Pavλίna Bošková

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Zuzana Hrnčířiková, Ph.D.

Olomouc 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použité literatury na konci práce.

V Olomouci dne 14.03.2014

Poděkování

Děkuji vedoucí této bakalářské práce PhDr. Zuzaně Hrnčířkové, Ph.D. za odborné vedení, poskytování cenných rad, trpělivý, vlídný přístup a čas, který mi věnovala.

Obsah

Úvod	5
1 Vymezení základních pojmů	7
1.1 Mateřská škola	7
1.2 Předškolní vzdělávání.....	7
1.3 Kurikulum	9
1.4 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	9
1.5 Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	12
2 Obsah a cíle předškolního vzdělávání ve vztahu k tvorbě školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání	16
2.1 Obsah předškolního vzdělávání.....	16
2.2 Cíle předškolního vzdělávání	19
2.2.1 Výčet cílů předškolního vzdělávání	19
2.2.2 Výukový cíl a jeho vlastnosti.....	20
3 Analýza školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání vybrané mateřské školy	23
3.1 Analýza obsahu dokumentu.....	24
3.2 Analýza obsahu jednotlivých kapitol dokumentu.....	25
3.3 Interpretace výsledků analýzy.....	31
4 Návrh na optimalizaci Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání vybrané mateřské školy	34
4.1 Oblasti optimalizace.....	34
4.1.1 Chybějící název dokumentu	35
4.1.2 Obsah dokumentu.....	37
4.1.3 Obsah jednotlivých kapitol:.....	38
4.1.3.1 Prezentace MŠ	38
4.1.3.2 Charakteristika ŠVP PV	41
4.1.3.3 Podmínky vzdělávání	43
4.1.3.4 Obsah vzdělávání	45
Závěr	58
Seznam použité literatury a ostatních zdrojů	59
Seznam obrázků a tabulek	61
Seznam použitých zkratk.....	62

Úvod

Mateřská škola je prvním výchovně vzdělávacím zařízením, s kterým se dítě ve svém životě setkává. Stává se pro něj základním stavebním kamenem institucionálního vzdělávání. Učitelům se dostává do rukou velmi tvárný, zvědavý a citlivý materiál, plný fantazie a touhy po poznání.

Vývoj dítěte v předškolním věku probíhá velmi rychlým tempem. Nachází se ve světě, kde je spousta nepoznaného, přichází do prostředí, které nezná, a právě mateřská škola je tímto prostředím. Je zásadním mezníkem v životě dítěte. Zde se setkává s novými lidmi, probíhá zde velmi zásadní socializační proces, musí respektovat nová pravidla, učí se nepoznanému.

Po ukončení předškolní docházky se z dítěte stává žák základní školy. Na tento další životní krok by měl být během předškolního vzdělávání připraven. To vše klade velké nároky na koncepci vzdělávání dětí předškolního věku.

Každá mateřská škola má od roku 2007 povinnost vytvářet vlastní koncepci předškolního vzdělávání nazvanou školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Tato povinnost vyplývá ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění. Zpracovávají ji pedagogové mateřských škol a vydává ředitel školy. Tento dokument se tvoří na základě závazného programu státní úrovně nazvaného Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, který v roce 2004 v optimalizované podobě vydal Výzkumný ústav pedagogický v Praze.

Tvorba této koncepce je mimořádně náročný proces, který předpokládá odborné znalosti zpracovatelů, především znalost a pochopení zmiňovaného rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Při zpracování koncepce musíme vycházet z analýzy školy, uvědomit si, jaké jsou naše silné i slabé stránky, jaké má škola podmínky, a kam chceme, aby škola směřovala. Z této analýzy a představy o budoucnosti školy tvoříme vizi a filozofii školy, která následně prolíná celou koncepcí. Rovněž musíme mít na paměti specifika předškolního vzdělávání, důraz na přirozené prožitkové učení.

Cílem mé bakalářské práce je analýza Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace a návrh na jeho optimalizaci. V této mateřské škole působím krátce ve funkci ředitelky. Během bakalářského studia jsem získala nové poznatky o tvorbě vzdělávacích programů a shledala jsem program této školy v některých částech nevyhovující. To je důvodem výběru tématu.

V prvních dvou kapitolách v teoretické rovině vymezím problematiku tvorby školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a definuji základní pojmy spojené s problematikou. V následujících dvou kapitolách práce se zaměřím na konkrétní školní vzdělávací program, jeho analýzu a návrh jeho optimalizace, který bude výstupem této práce.

1 Vymezení základních pojmů

Cílem této bakalářské práce je analýza Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen ŠVP PV) Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace a návrh na jeho optimalizaci. Předmětem zkoumání je ŠVP PV výše uvedené školy. V této kapitole budou vymezeny a vysvětleny pojmy, které jsou nezbytné k uchopení této problematiky.

1.1 Mateřská škola

„Mateřská škola je po rodině dalším socializačním zařízením, do kterého dítě přichází, aby rozšířilo dosavadní a získalo nové důležité poznatky, dovednosti a zkušenosti potřebné ke svému tělesnému, duševnímu, mravnímu a sociálnímu rozvoji“ (Jeřábková, 1993, str. 47).

Mateřská škola (dále jen MŠ) je institucí, kde probíhá předškolní vzdělávání, viz kapitola 1.2. Doplnuje a navazuje na rodinnou výchovu. Je součástí vzdělávací soustavy škol a školských zařízení v České republice, které jsou zapsané v rejstříku škol a školských zařízení.

Vzdělávání v MŠ je realizováno na základě dvou kurikulárních dokumentů Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV) a ŠVP PV.

Výchovu a vzdělávání v MŠ dětem zprostředkovávají předškolní pedagogové, učitelky/ učitelé MŠ.

1.2 Předškolní vzdělávání

„Institucionální předškolní vzdělávání podporuje výchovné působení rodiny, doplňuje je o specifické podněty, rozvíjí je a obohacuje. Stává se tak místem, kde děti získávají především sociální zkušenosti, základní poznatky o životě kolem sebe a první podněty pro pokračující vzdělávání a celoživotní učení“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2001, str. 8).

Předškolní vzdělávání navazuje na rodinnou výchovu. Do MŠ vstupují děti z rodinného prostředí, s danými vědomostmi, dovednostmi, zkušenostmi, schopnostmi, postoji a návyky. Úkolem MŠ je tyto kompetence dále rozvíjet, v součinnosti s rodinou připravit dítě po stránce rozumové, dovednostní a sociální pro život a další vzdělávání.

„Zákonem o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školským zákonem) se předškolní vzdělávání stává legitimní součástí

systému vzdělávání. Představuje počáteční stupeň veřejného vzdělávání organizovaného a řízeného požadavky a pokyny Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy“ (Výzkumný ústav pedagogický Praha, 2004, str. 5).

Předškolní vzdělávání se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění, vyhláškou č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání ve znění pozdějších novel a také vyhláškou č. 43/2006 Sb., o předškolním vzdělávání.

Předškolní vzdělávání je nepovinné. Jak bylo výše uvedeno, probíhá na základě zpracovaného kurikulárního dokumentu tzv. ŠVP PV, který navazuje na RVP PV, viz níže v kapitolách 1.4 a 1.5.

„Koncepce předškolního vzdělávání je založena na zásadách a cílech, orientuje se k tomu, aby si dítě od útlého věku osvojovalo základy klíčových kompetencí a získávalo tak předpoklady pro své celoživotní vzdělávání, umožňující mu se snáze a spolehlivěji uplatnit ve společnosti znalostí“ (Výzkumný ústav pedagogický Praha, 2004, str. 5).

Předškolní vzdělávání je určené dětem zpravidla ve věku od 3 do 6 let. Mohou se ho účastnit i děti starší, které na základě vyjádření zákonem stanovených odborníků mají odklad povinné školní docházky, ale i děti mladší, pokud to kapacita a organizace MŠ dovoluje.

Předškolní vzdělávání poskytují zejména MŠ státní (podstatná většina) a soukromé, dále pak speciální MŠ. Při mateřských a základních školách bývají pro děti s odkladem školní docházky zřizovány tzv. nulté či přípravné ročníky, kde se výchova a vzdělávání přibližuje výchově a vzdělávání na základní škole (dále jen ZŠ).

V MŠ jsou zřízeny třídy, kde jsou děti rozděleny dle věku, nebo třídy smíšené - různé věkové kategorie. Mohou se zřizovat i třídy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hlavním posláním MŠ je výchovně vzdělávací činnost, kterou vykonávají pedagogičtí pracovníci. Cílem je získání kompetencí k dalšímu vzdělávání, příprava na vstup do ZŠ, to znamená rozvoj osobnosti dítěte po stránce tělesné, sociální i psychické, uspokojování jeho přirozených potřeb.

Preferuje se spontánní, prožitkové učení, hra, klade se důraz na individuální zvláštnosti dětí.

1.3 Kurikulum

„Nejčastěji je kurikulum chápáno, jako vzdělávací plán (program, projekt). Zahrnuje cíle, obsah, prostředky i podmínky vzdělávání, jeho realizaci a způsob hodnocení jeho výsledků“ (Svobodová a kol., 2010, str. 31).

Kurikulem ve školním prostředí rozumíme plán výchovy a vzdělávání. Na jeho základě edukace (výchova a vzdělávání) ve školách probíhá.

„Pro každý obor vzdělávání se vydávají rámcové vzdělávací programy. Rámcové vzdělávací programy vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání; jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů“ (§ 3, odst. 2 školského zákona).

Tvorba kurikulárních dokumentů se v České republice řídí především zákonem č. 561/2004 Sb.; o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění posledních novel (dále jen školský zákon).

V této souvislosti rozlišujeme dvě úrovně kurikula. První úroveň státní představují dokumenty Národní program vzdělávání a Rámcový vzdělávací program. Existují rámcové vzdělávací programy pro různé stupně vzdělávání. Vzhledem k tomu, že cílem této bakalářské práce je analyzovat školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) konkrétní školy, a to školy mateřské, a dále navrhnout jeho optimalizaci, bude zmiňován a níže podrobněji popsán pouze RVP PV, který se k tomuto tématu váže, viz kapitola 1.4.

Druhou úroveň - školní představují dokumenty ŠVP a třídní vzdělávací program (dále jen TVP). V souvislosti s cílem, bude na této úrovni věnována pozornost pouze ŠVP PV, viz kapitola 1.5.

1.4 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„RVP PV je kurikulární dokument státní úrovně platný pro veškeré předškolní vzdělávání; vymezuje zejména cíle předškolního vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací obsah a podmínky vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů; v souladu s ním mateřské školy vypracovávají a realizují své školní vzdělávací programy“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004, str. 44).

RVP PV je závazný dokument vydaný Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze roku 2004. Představuje rámec vzdělávání pro děti předškolního věku, vzdělávajících se v institucionálním školství. Konkrétně v mateřských školách zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení a přípravných třídách základních škol.

Zjednodušeně řečeno je to dokument, který utváří rámec toho, co by měly děti předškolního věku zvládnout před nástupem do ZŠ s ohledem na individuální zvláštnosti.

Vzdělávací obsah se v daném dokumentu dělí do pěti oblastí. *Dítě a jeho tělo* (oblast biologická), *dítě a jeho psychika* (oblast psychologická), tato oblast se dále dělí na jazyk a řeč; poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace; sebepojetí, city, vůle. Dalšími oblastmi jsou *dítě a ten druhý* (oblast interpersonální), *dítě a společnost* (oblast sociálně-kulturní) a *dítě a svět* (oblast enviromentální).

Aby bylo možné tyto oblasti rozvíjet, musí být jako v každém projektu (a vzdělávací program chápeme jako projekt vzdělávání) stanoveny cíle.

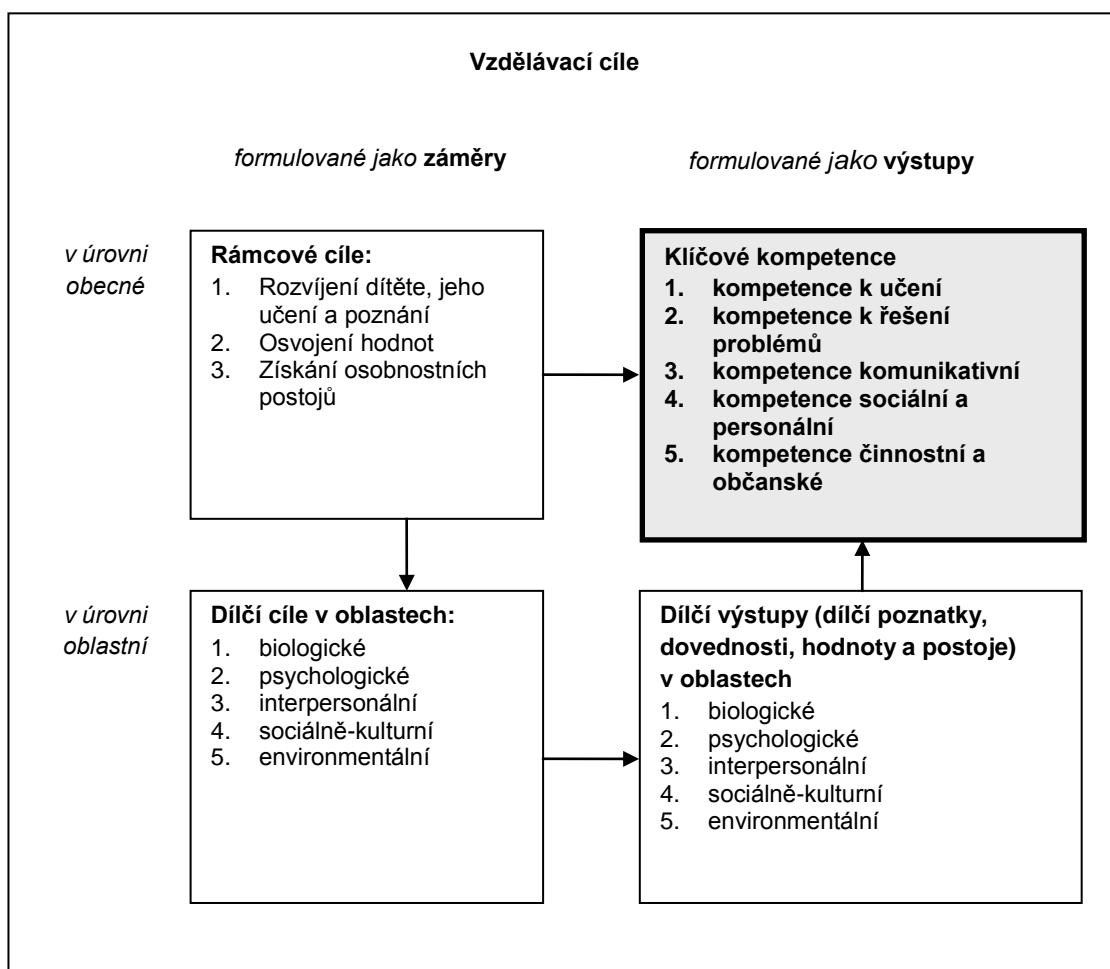
RVP PV rozlišuje čtyři kategorie cílů na obecných po konkrétnější.

„Konkrétně se jedná o tyto kategorie:

- *rámcové cíle – vyjadřující univerzální záměry předškolního vzdělávání,*
- *klíčové kompetence - představují výstupy, resp. obecnější způsobilosti, dosažitelné v předškolním vzdělávání,*
- *dílčí cíle - vyjadřují konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti,*
- *dílčí výstupy – dílčí poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které dílčím cílům odpovídají“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004, str. 7).*

Pro ilustraci a orientaci je níže uvedeno schéma (obrázek č. 1) systému vzdělávacích cílů z dokumentu RVP PV, které nám ukazuje jejich provázanost a systematičnost, ale i co je záměrem a co předpokládaným, očekávaným výstupem.

Obrázek č. 1 Vzdělávací cíle

(Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004, str. 8)

RVP PV dále nastiňuje **vzdělávací obsah** ŠVP PV, který doporučuje rozdělit do integrovaných bloků, které budou představovat určité zaměření, téma; **podmínky vzdělávání**, ty jsou zde popsány jako žádoucí stav doslova ... podmínky mateřské školy jsou vyhovující jestliže... (rozlišuje podmínky věcné; životosprávu; psychosociální; organizaci; řízení MŠ; personální a pedagogické zajištění; spoluúčast rodičů).

Zabývá se **vzděláváním dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných**, podmínkami vzdělávání těchto dětí; **autoevaluací mateřské školy a hodnocením dětí**. Jsou v něm stanoveny **zásady pro zpracování ŠVP PV a jeho doporučeným obsah**. V neposlední řadě jsou zde popsána **kritéria souladu RVP PV a ŠVP PV a povinnosti pedagoga**.

1.5 Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Na rozdíl od RVP PV, který představuje rámcový programový dokument na státní úrovni, obecný a závazný, je ŠVP PV dokumentem školním, konkrétním, který na RVP PV navazuje, a jímž se řídí.

Je dokumentem otevřeným, se kterým se pracuje, lze jej v době platnosti měnit dle potřeb a podmínek školy. Je také dokumentem veřejným, se kterým by se měli seznámit zákonní zástupci dětí, zřizovatel a všichni, koho se chod školy dotýká.

ŠVP PV je, jak bylo zmíněno výše, konkrétní dokument. Konkrétní proto, že jej zpracovává konkrétní škola, uvádí konkrétní cíle dle svých konkrétních, reálných podmínek. Zpracovat ŠVP PV je povinností každé MŠ. Může být zpracován na období víceleté, nebo pouze na jeden rok. Přesný rozsah a struktura není stanovena.

Pokud škola disponuje více pracovišti tzv. odloučenými pracovišti, zpracovává buď jeden dokument pro všechna pracoviště, nebo více dokumentů určených konkrétním pracovištím.

Tvorba ŠVP PV je proces, který by se měl dotýkat každého, kdo se v MŠ podílí na výchově a vzdělávání. To znamená, že jeho tvorba by měla být týmovou prací. Proces obvykle probíhá v několika fázích.

Pro tvorbu kvalitního ŠVP PV musíme podrobně prostudovat, seznámit se a pochopit RVP PV, jelikož jedním ze základních kritérií je soulad mezi těmito dokumenty. Soulad ŠVP PV a RVP PV znamená, že mimo jiné posuzujeme, zda školou zpracované kurikulum splňuje podmínky, cíle, obsah vzdělávání, které jsou v RVP PV jasně stanoveny. Kdy je ŠVP PV v souladu s RVP PV je v dokumentu RVP PV taxativně vymezeno.

Dalším předpokladem je podrobná analýza současného stavu MŠ (kde jsme nyní), získání důležitých informací o tom, jaké jsou podmínky školy, jaké má škola silné a slabé stránky, jakých příležitostí může využít a jaké jsou potenciální hrozby či rizika. K těmto účelům je možno využít tzv. SWOT analýzy. Na jejím základě se stanovují hlavní, stěžejní cíle (kam se chceme dostat). Celý tento postup je možné pojmout obráceně. Nejdříve je možné mít ucelenou představu o tom, kde chceme být, máme jasný cíl, čeho chceme dosáhnout, a až poté se zabýváme otázkou, kde jsme nyní, odkud se odrazíme. To jsou kroky, které by měly být učiněny před začátkem zpracování ŠVP PV.

Teprve později se stanovují metody, formy a nástroje, pomocí kterých budeme dosahovat stanovených cílů (jak se tam dostaneme), a způsob ověření, zda směřujeme k daným cílům, či zda jsme daných cílů dosáhli (jak zjistíme, že se tam dostaneme, že jsme se tam dostali).

RVP PV taxativně určuje obsahové náležitosti ŠVP PV:

Tabulka č. 1 Obsahové náležitosti ŠVP PV

-	identifikační údaje o mateřské škole
-	obecná charakteristika školy
-	podmínky vzdělávání
-	organizace vzdělávání
-	charakteristika vzdělávacího programu
-	vzdělávací obsah
-	evaluační systém

(Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004, str. 39)

Identifikační údaje o škole

Identifikační údaje jsou faktické údaje o škole, které uvádějí název školy, identifikační číslo organizace (dále jen IČO), sídlo, odloučená pracoviště, kontaktní údaje, zřizovatele, jména vedoucích pracovníků, zpracovatelů ŠVP PV, název programu apod.

Obecná charakteristika školy

Vypovídá o škole. O jaký typ školy se jedná. O počtu pracovišť, počtu tříd a jejich kapacitě, zda je škola něčím výjimečná, o umístění školy, charakteru budovy, o jejím vybavení, vnitřním uspořádání, o historii, může vypovídat o dalších činnostech, například, zda disponuje vlastní kuchyní, tělocvičnou, či jinými prostorami, zda k MŠ přiléhá zahrada, jaké je rozlohy atd.

Podmínky vzdělávání

Rozlišují se podmínky věcné; životospráva; psychosociální; organizace; řízení MŠ; personální a pedagogické zajištění; spoluúčast rodičů. V každé z uvedených oblastí je třeba hodnotit a uvést do dokumentu, zda je naplněn žádoucí neboli optimální stav popsany v RVP PV. Uvádí se, kde je prostor pro zlepšení, vytváří se závěry ze zjištěných skutečností a záměry pro další práci (v čem je prostor, či potřeba se zlepšit, co je třeba zkvalitnit v jakém časovém horizontu, jakými metodami...).

Organizace vzdělávání

V této sekci se uvádějí informace o uspořádání školy. Kolik má škola tříd, jaká je jejich kapacita, jaká je naplněnost. Věkové složení tříd, zda se jedná o třídy smíšené, nebo se děti dělí dle věkových skupin, zda jsou ve škole speciální třídy, speciální metody práce, nebo zaměření. Je vhodné uvést i režim denních aktivit, popřípadě pravidelných nadstandardních aktivit.

Dále se zde uvádějí informace o přijímacím řízení do MŠ (zápisu). Dle jakých kritérií jsou děti do MŠ přijímány, od kolika roků apod.

Charakteristika vzdělávacího programu

Jak z názvu vyplývá, jedná se o představení vzdělávacího programu. Představuje se jeho název, hlavní zaměření, stěžejní cíle, myšlenky, metody a formy práce. Je stěžejní kapitolou, reprezentující vize, záměry školy do budoucna, které se dále prolínají celým kurikulem. Abychom vytvořili kvalitní, efektivní dokument, musíme mít jasnou představu o tom, kam směřujeme, čeho chceme v budoucnu dosáhnout. Vize udává směr a celý dokument ŠVP PV s ní musí být v souladu. V podstatě se jedná o strategický cíl, ze kterého vychází dílčí, konkrétnější cíle. Naopak by logicky mělo vše směřovat k hlavnímu cíli, vzájemně se propojovat a spolu souviset.

Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah se v MŠ člení do tzv. integrovaných bloků. Není závazně určeno přesné časové rozmezí jednoho bloku. Škola se sama rozhoduje, zda se bude jednat o měsíc, čtvrtletí, či jiné období. Každý blok má určité zaměření, hlavní záměr, který prolíná celým obdobím. Dále pak obsahuje vzdělávací nabídku (učivo), dílčí cíle, očekávané výstupy a možná rizika.

Záleží na rozhodnutí týmu, který ŠVP PV tvoří, zda se rozhodnou pro konkrétní popis vzdělávacího programu, nebo zda jej budou konkretizovat až v programech třídních.

Vzdělávací obsah je možné stanovit pro celou školu, nebo pro jednotlivá pracoviště, či jednotlivé třídy. Jeho zpracování by mělo pedagogům umožnit volnost a kreativitu při práci s dětmi.

Obsahu vzdělávání a cílům předškolního vzdělávání bude věnována celá druhá kapitola, neboť pochopení vzájemných vztahů mezi jednotlivými cíli je důležité pro efektivní analýzu ŠVP PV a následnou optimalizaci dokumentu.

Evaluace a evaluační systém

„Evaluace označuje proces vyhodnocování vzdělávacích činností, situací, podmínek i výsledků vzdělávání. Vyznačuje se tím, že probíhá systematicky, pravidelně a že s výsledky se v praxi smysluplně pracuje“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2008, str. 4).

Zjednodušeně řečeno je evaluace hodnocení dle předem stanovených kritérií, je činností systematickou a pravidelně se opakující. Evaluační systém je povinnou součástí ŠVP PV a slouží ke zkvalitnění činností školy, je procesem, který prochází určitými, předem stanovenými fázemi.

„Mateřská škola by měla vyhodnocovat svou práci komplexně. Ke komplexnímu vyhodnocování práce mateřské školy v praxi je zapotřebí zaměřit evaluaci na následující oblasti:

- *naplňování cílů programu*
- *kvalita podmínek vzdělávání*
- *způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání (zpracování a realizace integrovaných bloků)*
- *práce pedagogů (včetně jejich sebereflexe)*
- *výsledky vzdělávání“* (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004, str. 37).

Evaluační systém je součástí ŠVP PV a mělo by v něm být uvedeno, jaké oblasti se budou hodnotit (ŠVP PV, podmínky vzdělávání, klima školy, řízení, organizaci školy, ekonomickou situaci, spolupráci s rodiči, spolupráci s partnery apod.), jakými prostředky, v jakém časovém období, kdo má jaké pravomoci, odpovědnost. Toto hodnocení funguje jako zpětná vazba, kdy si ze zjištěných skutečností vyvodíme, zda plníme dané cíle, zda jsou tyto cíle správně stanovené, a zda není potřeba stanovit jiné, nebo další cíle aj.

Hlavními nástroji evaluace jsou výroční zpráva o činnosti školy a koncepce rozvoje školy.

2 Obsah a cíle předškolního vzdělávání ve vztahu k tvorbě školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

Problematice vzdělávacího obsahu je věnována celá druhá kapitola, jelikož je stěžejní částí ŠVP PV. Vzdělávací obsah ŠVP PV je nástrojem, určujícím vzdělávání dítěte v konkrétní škole.

2.1 Obsah předškolního vzdělávání

Obsah předškolního vzdělávání je hlavní prostředek vedoucí k rozvoji a kultivaci dítěte. Má vést k obohacování poznání, získávání sociální zkušenosti dětí. Slouží k naplňování **vzdělávacích záměrů** a dosahování jednotlivých **vzdělávacích cílů**.

Je nezbytné, aby obsah předškolního vzdělávání respektoval věkové zvláštnosti, předpoklady, potřeby a zkušenosti dětí a rovněž podmínky a možnosti školy.

Jak již bylo výše zmíněno obsah RVP PV je strukturován do pěti oblastí. Ty jsou členěny na základě vztahů, které si dítě postupně vytváří k sobě samému, k druhým lidem i k okolnímu světu na základě přirozených interakcí.

Interakčních oblastí dle RVP PV:

- biologická,
- psychologická,
- interpersonální,
- sociálně-kulturní,
- environmentální (Výzkumný ústav pedagogický, 2004, str. 13).

Od těchto interakčních oblastí jsou, odvozeny oblasti předškolního vzdělávání:

- dítě a jeho tělo,
- dítě a jeho psychika,
- dítě a ten druhý,
- dítě a společnost,
- dítě a svět (Výzkumný ústav pedagogický, 2004, str. 13).

U každé z těchto oblastí je v RVP PV obecně popsáno, co je záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga.

Níže uvedené citace jsou nezbytné pro pochopení toho, co je cílem a smyslem jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Dítě a jeho tělo

„Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004 str. 13).

V této oblasti usiluje pedagog o rozvoj dítěte po stránce tělesné. Zaměřuje se na zdravý vývoj, fyzickou zdatnost, pohodu, jemnou i hrubou motoriku. V neposlední řadě je cílem pedagoga vštípit dítěti základní znalosti a návyky v oblasti zdravého životního stylu a povědomí o vlastním těle.

Dítě a jeho psychika

„Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004, str. 16).

V oblasti dítě a jeho psychika rozlišuje RVP PV (Výzkumný ústav pedagogický, 2004, str. 16) tři podoblasti:

- jazyk a řeč,
- poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace,
- sebepojetí, city a vůle.

Pedagog usiluje o vyvážený rozvoj dítěte ve všech těchto oblastech. Zaměřuje se na rozvoj řečových, jazykových a komunikativních dovedností, podporuje smyslové vnímání, tvořivé myšlení, zvědavost, usiluje o rozvoj pozitivních citů k sobě i druhým.

Dítě a ten druhý

„Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004, str. 21).

Jak vyplývá z názvu této oblasti, pedagog se zaměřuje na rozvoj v oblasti vztahů k druhým lidem.

Dítě a společnost

„Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně - kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004, str. 23).

Pedagog v této oblasti usiluje o rozvoj schopností, které dítěti napomáhají žít ve společnosti lidí s povědomím o světě kultury, umění a jiném sociálním prostředí.

Dítě a svět

„Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí“ (Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2004 str. 26).

V poslední oblasti pod názvem dítě a svět je snahou pedagoga ukázat dítěti svět z globálnějšího hlediska. Rozvíjí u dítěte poznatky a postoje týkající se životního prostředí, dění ve světě apod.

Kromě vzdělávacího úsilí pedagoga každá oblast zahrnuje tyto vzájemně propojené kategorie:

Dílčí vzdělávací cíle - co pedagog v dané oblasti u dítěte podporuje. Zde jsou již cíle konkrétnější. Například v oblasti dítě a jeho tělo pedagog mimo jiné podporuje „rozvoj a užívání všech smyslů“.

Vzdělávací nabídka - možné činnosti vedoucí k naplňování dílčích vzdělávacích cílů.

Očekávané výstupy - čeho by mělo, respektive mohlo, dítě během předškolního vzdělávání dosáhnout v dané oblasti.

Rizika - co by mohlo dosažení kompetencí ohrozit (Výzkumný ústav pedagogický, 2004, str. 13).

Dílčí vzdělávací cíle, vzdělávací nabídku, očekávané výstupy i možná rizika je nutné zapracovat do konkrétního ŠVP PV v rámci integrovaných bloků tak, aby jejich zařazení nepostrádalo logiku. Musí být zapracovány v souladu s tím, čeho chce učitel v rámci daného integrovaného bloku dosáhnout, na co se chce zaměřit. Lze je zařadit i v rámci jednotlivých témat daného integrovaného bloku.

„Ve vztahu mezi integrovanými bloky a vzdělávacími oblastmi z RVP PV platí, že bloky by měly být tvořeny tak, aby integrovaly všechny vzdělávací oblasti. S tím, že některá oblast může převažovat, jiné se může blok dotýkat okrajově“ (Bečvářová, 2010, str. 52).

To znamená, že vzdělávací oblasti nevnímáme odděleně. Prolínají celým výchovně-vzdělávacím procesem v rámci již výše zmiňovaných integrovaných bloků.

2.2 Cíle předškolního vzdělávání

„Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické, sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají“ (Výzkumný ústav pedagogický, 2004, str. 8).

Cílem předškolního vzdělávání je, aby dítě na konci předškolního období bylo schopno pokračovat na vyšší úrovni vzdělávání, získalo pro toto vzdělávání dostatek kompetencí, co nejvíce možných znalostí, vědomostí, dovedností, postojů a návyků, které může dítě v předškolním vzdělávání dosáhnout, nejen pro další vzdělávání, ale i pro život. K tomu je zapotřebí orientace v předškolních cílech, znalost předškolních cílů a jejich vlastností.

2.2.1 Výčet cílů předškolního vzdělávání

Jak bylo výše uvedeno v kapitole 1.4, obrázek č. 1, na základě RVP PV je nutné pracovat se čtyřmi cílovými kategoriemi. Aby byl ŠVP PV souladu s RVP PV, musí se tyto cílové kategorie do dokumentu zapracovat.

Zmiňované čtyři cílové kategorie představují cíle, které se dále člení na **záměry** a **výstupy**. A to:

- **záměry obecné**, kterými jsou **rámcové cíle** - všeobecné záměry předškolního vzdělávání,
- **záměry oblastní**, kterými jsou **dílčí cíle** - představují konkrétní cíle v konkrétních vzdělávacích oblastech,

- **výstupy obecné**, kterými jsou **klíčové kompetence** - všeobecné výstupy, kompetence, způsobilost, kterých může dítě během předškolního vzdělávání dosáhnout,
- **výstupy oblastní**, kterými jsou **dílčí výstupy** - konkrétní vědomosti, dovednosti, návyky, postoje aj., získané během předškolního vzdělávání.

2.2.2 Výukový cíl a jeho vlastnosti

*„Tak jako u manažerského, tak i u pedagogického projektu je základní stavební jednotkou cíl. V případě projektu pedagogického se jedná o **cíl výukový**. Z výukových cílů uspořádaných do potřebného počtu hierarchických úrovní se vytváří základní nosná kostra vzdělávacího programu“ (Prášilová, 2006, str. 85).*

Pokud chceme něčeho dosáhnout, znamená to, že si stanovujeme cíle. Je logické, že při vzdělávání, chceme dosáhnout u dětí, žáků, studentů určitých kompetencí, výstupů. Bez stanovení jasných, reálných, akceptovatelných (ve výčtu charakteristik bude pokračováno níže) cílů, se při vzdělávání neobejdeme.

„Výukový cíl může být chápán jako představa o kvalitativních a kvantitativních změnách jednotlivých žáků, kterých má být v systému výuky dosaženo za stanovenou časovou jednotku“ (Kalhous, 2009, str. 274).

V mateřské škole a předškolním vzdělávání jsou to očekávané, plánované, zamýšlené změny, kterých dosahujeme u dětí. Časovou jednotkou může být například týdenní téma, jeden integrovaný blok, jeden rok, či celé předškolní vzdělávání.

Cíle nám neslouží jen jako meta, které chceme dosáhnout, jsou pro nás také nástrojem hodnocení, evaluace. Kdykoli na cestě za cílem si můžeme odpovědět na otázku: Co bylo mým záměrem, směřuji tam? A na konci cesty si ověříme, zda jsme skutečně dosáhli toho, čeho jsme dosáhnout chtěli, co jsme si naplánovali.

Pokud máme jasno v tom, co je výukový cíl, můžeme se zabývat tím, jak by měl výukový cíl vypadat. Jaké by měl mít vlastnosti, kvality.

Připomeňme si, že cílem této práce je analýza ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace a návrh na jeho optimalizaci. Jedná se o předškolní vzdělávání, které je ve své podstatě specifické a rozdílné od ostatních stupňů vzdělávání. Rozdílnost nenajdeme v názvu daných vlastností, ale v obsahu těchto slov.

Vlastnosti výukových cílů v předškolním vzdělávání nazýváme jako **vlastnosti očekávaných výstupů**. Očekávaný výstup (to co očekáváme, že bude dítě na konci období zvládat) je v podstatě cílem předškolního vzdělávání.

*„Mezi základní vlastnosti očekávaných výstupů řadíme: **komplexnost, konzistentnost, kontrolovatelnost, přiměřenost**“ (Svobodová, 2010, str. 46).*

Komplexnost

„... zásada komplexního rozvoje osobnosti dítěte“ (Svobodová, 2010, str. 47).

V kapitole 2.1 Obsah předškolního vzdělávání byly zmiňovány oblasti, které je nutné u dítěte předškolního věku rozvíjet pro jeho celkový (komplexní) rozvoj. Pro připomenutí oblasti předškolního vzdělávání jsou: dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika, dítě a ten druhý, dítě a společnost, dítě a svět. Tyto oblasti je třeba rozvíjet průběžně, rovnoměrně, ale nenásilně s ohledem na dané téma. Ne vždy můžeme ve všech tematických blocích rozvíjet všechny oblasti. Pokud se nám nepodaří některou z oblastí zahrnout v daném tematickém celku, dbáme na to, abychom ji rozvíjely a neopomenuli v dalších činnostech.

Jiní autoři (např. Prášilová, 2006, Kalhous, Obst 2009) ve svých publikacích charakterizují komplexnost výukového cíle jako souhrn tří oblastí, které musí cíl obsahovat. Jedná se o oblasti kognitivní (poznávací), psychomotorické a afektivní (postojové). Takto stanovený cíl obsahuje všechny oblasti osobnosti člověka. Nemusí však být obsaženy rovnoměrně.

Lze říci, že ve výše zmiňovaných oblastech předškolního vzdělávání se všechny tři složky (kognitivní, psychomotorická, afektivní) objevují. Proto komplexnost výukového cíle v předškolním vzdělávání spatřuji právě v obsažení všech těchto pěti oblastí.

Konzistentnost

„Konzistentnost lze chápat jako podřízenost očekávaných výstupů menší náročnosti výstupům náročnějším“ (Svobodová, 2010, str. 47).

Konzistentnost neboli soudržnost chápeme jako podřízenost nižších cílů cílům vyšším, ale také závislost vyšších cílů na nižších. To znamená, že pokud chceme, aby dítě na konci určitého období zvládlo například složit z papíru parník, musíme si nejdříve dát nižší cíle, kterými překoná výkonnostní mezeru (jednoduché překládání papíru, skládání z papíru za dopomoci učitelky, poté dle instrukcí učitelky atd.).

„Konzistentnost znamená řazení cílů od nejobecnějších až po ty nejkonkrétnější“ (Prášilová, 2006, str. 97).

V případě výukových cílů předškolního vzdělávání jde o pomyslnou pyramidu cílů, které spolu vzájemně souvisí. Například obecným cílem předškolního vzdělávání jsou klíčové kompetence, konkrétnějším cílem jsou dílčí kompetence, dílčí cíle.

Obecné výukové cíle předškolního vzdělávání představuje RVP PV. V ŠVP PV jsou tyto cíle rozpracovány do konkrétní podoby s ohledem na podmínky školy a potřeby dětí.

Kontrolovatelnost

Můžeme si ověřit, zda plníme, nebo jsme splnili daný cíl? Ověření může probíhat různými diagnostickými metodami. Pokud si stanovíme za cíl, že na konci integrovaného bloku všechny děti poznají svou značku, pak můžeme cíl označit jako kontrolovatelný. Ověřit znalost můžeme pozorováním, rozhovorem apod. Kontrolovatelnost tedy znamená možnost ověření.

Přiměřenost

Cíle, které v souvislosti se vzděláváním stanovujeme, by měly být přiměřené věku, s přihlédnutím k individuálním zvláštnostem dětí. Příliš snadné úkoly děti nebaví a nepřiměřená náročnost odrazuje, protože dítě není v činnostech úspěšné.

Vzdělávací aktivity by měly děti rozvíjet, současně být zajímavé a motivující, náročné, ale zároveň dosažitelné (Svobodová, 2010, str. 49).

3 Analýza školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání vybrané mateřské školy

Třetí kapitola se v souladu s cílem zabývá analýzou ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace. Jedná se tedy o obsahovou analýzu dokumentu. Výsledkem analýzy bude návrh na optimalizaci uvedeného ŠVP PV.

Analýza znamená v podstatě rozbor. Je to metoda zkoumání, kterou rozebíráme či rozkládáme předmět zkoumání na detailnější části. Slouží k pochopení podstaty těchto částí.

„Analýza dokumentů patří k standardní aktivitě jak v kvalitativním, tak v kvantitativním výzkumu. Dokumenty – všechno napsané nebo prostě zaznamenané – mohou být podrobeny analýze z různých hledisek. V dokumentech se projevují osobní nebo skupinové vědomé nebo nevědomé postoje, hodnoty a ideje“ (Hendl, 2008, s. 130).

Analýza dokumentu je rozbor a studium, daného dokumentu, který se přímo dotýká předmětu zkoumání.

Dokument, který je v této práci podroben analýze, bude posuzován z hlediska účinnosti a realizovatelnosti.

Výzkumná metoda: Obsahová analýza dokumentu

Výzkumné otázky:

- Je analyzovaný dokument v souladu s RVP PV?
- Je dokumentem jasným, přehledným, smysluplným, konzistentním?
- Mohou vést stanovené cíle a obsah vzdělávání ke kvalitě a efektivitě ve výchově a vzdělávání dětí (k očekávaným výstupům)?

Objekt zkoumání: Mateřská škola Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace

Předmět analýzy (zkoumání): V současnosti platný ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace a to v celém rozsahu.

Výzkumný cíl: Analyzovat ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace z hlediska kvality dokumentu, jeho realizovatelnosti, účinnosti, souladu s RVP PV, identifikace nedostatků, problémů.

To bude následně podkladem pro návrh optimalizace uvedeného dokumentu.

Kriteria hodnocení:

Tabulka č. 2 Kriteria hodnocení ŠVP PV

Kriterium	Subkriterium
Obsah dokumentu	Obsahová úplnost dokumentu Soulad s RVP PV po obsahové stránce Přehlednost dokumentu
Obsah jednotlivých kapitol	Jasnost, přehlednost Úplnost kapitol
Úplnost vzdělávacího obsahu	
Vlastnosti výukových cílů	Komplexnost výukových cílů Konzistentnost výukových cílů Kontrolovatelnost výukových cílů Přiměřenost výukových cílů
Soulad dokumentu s RVP PV	
Dodržování terminologie dané RVP PV	

Hodnocení na základě daných kriterií bude slovní, jelikož nelze vymezit přesnou hodnotící škálu. ŠVP PV analyzované školy porovnávám s obsahem, rozsahem, doporučením a pokyny danými RVP PV, který je pro tvorbu ŠVP PV závazný.

Nejdříve provedu analýzu dokumentu v celém jeho rozsahu dle předem stanovené struktury, kterou tvoří:

- analýza obsahu ŠVP PV,
- analýza obsahu jednotlivých kapitol.

Na základě této analýzy provedu hodnocení s ohledem na daná kritéria.

3.1 Analýza obsahu dokumentu

V této podkapitole bude provedena analýza obsahu ŠVP PV z hlediska jeho úplnosti a souladu s RVP PV.

Obsah dokumentu tvoří kapitoly a podkapitoly s názvy:

- **Prezentace MŠ**, Základní údaje, Charakteristika MŠ a její umístění, Organizační uspořádání, Charakteristika tříd, Plán denních aktivit, Zápis a přijímání dětí,
- **Charakteristika ŠVP**, Filozofie vzdělávacího programu, Dlouhodobé záměry a cíle,
- **Podmínky vzdělávání**, Věcné podmínky, Životaspráva, Psychosociální podmínky, Organizace vzdělávání, Řízení MŠ, Personální a pedagogické zajištění, Spoluúčast rodičů,
- **Obsah vzdělávání, Členění třídního vzdělávacího programu (dále jen TVP),**
- **Systém evaluace MŠ,**
- **Přílohy.**

Tučně vyznačené jsou názvy hlavních kapitol, nezvýrazněné názvy jsou podkapitolami analyzovaného dokumentu.

Dokument obsahuje všechny náležitosti, které jsou taxativně vymezeny v RVP PV, i když názvy jednotlivých kapitol výslovně nedodržují terminologii danou tímto závazným dokumentem.

Oblast Organizace vzdělávání je v dokumentu pod označením Organizační uspořádání a není samostatnou kapitolou. Je podkapitolou Prezentace školy. Pojmem Organizace vzdělávání je označena podkapitola Podmínky vzdělávání, kterou RVP PV nazývá jako Organizace. To způsobuje nepřehlednost, nejasnost dokumentu.

Dokument je úplný. I přes chaotické uspořádání a nedodržení terminologie dané RVP PV je po obsahové stránce v souladu s RVP PV.

3.2 Analýza obsahu jednotlivých kapitol dokumentu

Jak z názvu podkapitoly vyplývá, bude níže analyzován obsah jednotlivých kapitol, které zahrnuje ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace.

Prezentace MŠ

Název kapitoly je odlišný od terminologie RVP PV. Ten tuto kapitolu uvádí jako Identifikační údaje.

Základní údaje

Základním údajem o škole je přesný název školy, který je sice uveden na titulní straně ŠVP PV, ale v identifikačních údajích se neobjevuje. Není zde zmínka, že se jedná o MŠ s odloučeným pracovištěm, což považuji za informaci, která v ŠVP nemůže být opomíjena, pokud je tento dokument vydán pro více než jedno pracoviště. Chybí údaj, který by informoval o tom, který kontakt přísluší odloučenému pracovišti. Dalšími nedostatky jsou chybějící název vzdělávacího programu a jména jeho zpracovatelů. Tím se stává dokument nejasným, nepřehledným, nevypovídajícím o stěžejních skutečnostech.

Charakteristika MŠ a její umístění

V této kapitole jsou podrobně a dostatečně charakterizována jednotlivá pracoviště odděleně, což je přehledné. Na úvod kapitoly opět chybí zmínka o tom, že se jedná o školu s odloučeným pracovištěm. Nezúčastněný čtenář se tuto informaci dozví až v druhé polovině kapitoly. Dále chybí údaje o počtu odloučených pracovišť a místu, kde se odloučené pracoviště nachází.

Kapitola neobsahuje důležité informace pro přehlednost, jasnost a smysluplnost dokumentu.

Organizační uspořádání

Kapitola organizační uspořádání odkazuje na organizační a školní řád, který je přílohou ŠVP PV. Popisuje charakteristiku tříd, věkové složení, sděluje základní informace o záměru pedagogů, o uspořádání dne, představuje standardní a nadstandardní činnosti v rámci vzdělávací nabídky, poskytuje informace o zápisu dětí do MŠ.

Nesprávně se objevuje v textu pojem „rodiče“. Není dodržena správná terminologie daná RVP PV. Obsahově je kapitola úplná, vypovídá o organizaci vzdělávání v MŠ.

Charakteristika ŠVP

Tato kapitola se dělí na dvě podkapitoly. Filozofii vzdělávacího programu a dlouhodobé záměry a cíle.

Filozofie vzdělávacího programu

Podkapitola obsahuje hlavní cíl vzdělávacího programu, zaměření ŠVP PV i vizi MŠ, která je charakterizovaná nepochopitelně velmi stručně, na samém závěru podkapitoly jako „Škola otevřená rodině“. Filozofie vzdělávacího programu by

se za podmínky souladu s heslem „Škola otevřená rodině“ mohla stát přímo vizí školy. Vizí předchází popis hlavního cíle vzdělávacího programu, který je obsáhlý, ale soulad s ní je zřejmý až na závěr, kde se popisuje zaměření ŠVP PV. Celkově působí filosofie vzdělávacího programu nesourodě. Lze konstatovat, že popisovaný hlavní cíl vzdělávacího programu a vize školy nejsou v souladu. Cíle programu by měly z vize (záměru školy) vycházet, proto by měla být zřejmá v úvodu této kapitoly. Mělo by z ní být patrné, na co bude v průběhu celého předškolního výchovně vzdělávacího procesu kladen důraz. Hlavní cíl, zaměření a vize by měli být jednotné. Popisovaný například jako záměr MŠ.

Dalším nedostatkem je absence názvu programu.

Dlouhodobé záměry a cíle

V této kapitole jsou z RVP PV citovány vzdělávací oblasti a záměr vzdělávacího úsilí pedagoga. Není zde uveden zdroj, ze kterého bylo čerpáno. Z těchto záměrů (opsaných z RVP PV) jsou tvořeny dlouhodobé cíle v každé ze vzdělávacích oblastí.

Cíle jsou jasné, výstižné a stručné. Vztahují se k daným oblastem, jsou reálné, obecné. Nedostatek spatřuji v názvu kapitoly, kde by mělo být specifikováno, že se jedná o dlouhodobé záměry a cíle ve vzdělávacích oblastech.

Podmínky vzdělávání

Kapitola obsahuje všechny podmínky, které rozlišuje RVP PV a to podmínky věcné, životosprávu, psychosociální podmínky, organizaci, řízení, personální a pedagogické zajištění, spoluúčast rodičů.

Každá z výše uvedených podmínek vzdělávání je samostatnou podkapitolou, dělí se na dvě části. Skutečný současný stav organizace a záměry.

Skutečný stav ukazuje pozitiva. To, čeho již bylo dosaženo v daných oblastech. Uvedené záměry jsou slabými místy organizace, které potřebují zlepšení.

Není uveden termín, kdy má být daných záměrů dosaženo. Lze předpokládat, že termínem je období platnosti dokumentu ŠVP PV, tedy 3 roky. Uvedením této informace by se staly záměry jasnějšími.

V některých případech není v souladu tvrzení o podmínkách školy a záměr pro další práci. Například v podkapitole životospráva je tvrzeno že: dětem poskytujeme rozmanitou stravu, bohatou na ovoce a zeleninu. V záměrech pro další práci je tato informace popřena, jelikož se zde uvádí: na pracovišti MŠ Jeremenkova více rozmanitého ovoce a zeleniny. Záměry a uváděná skutečnost nejsou v souladu.

Obsah vzdělávání

Vzdělávací obsah je stanoven jednotně pro celou MŠ. Respektuje věkové zvláštnosti dětí, obsahuje všechny vzdělávací oblasti předškolního vzdělávání. Je členěn do čtyř integrovaných bloků, které představují jména skřítků. Skřítki zastupují jednotlivá roční období a provázejí tematickými celky, které jsou do integrovaných bloků řazeny dle vázanosti na roční období. Jeden tematický celek připadá přibližně na jeden pracovní týden.

Obsahem jednotlivých integrovaných bloků ŠVP PV MŠ jsou záměry integrovaných bloků, tematické celky, dílčí cíle, návrhy činností, rizika. Z uvedeného vyplývá nesoulad s RVP PV, jelikož ŠVP PV nesplňuje obsahové požadavky a nerespektuje terminologii danou RVP PV.

Záměry integrovaného bloku jsou obecnými cíli, které jsou konkretizovány a rozpracovány v dílčích cílech jednotlivých tematických celků.

Tematické celky jsou k integrovaným blokům přiřazovány logicky, v návaznosti na roční období, tradice, svátky, události.

K tematickým celkům jsou rozpracovány *dílčí cíle*, které jsou v souladu s RVP PV. Prolínají jimi všechny oblasti vzdělávání neboli vzdělávací oblasti.

Návrhy činností představují vzdělávací nabídku, ale jsou popsány velmi konkrétně, svazují a omezují pedagoga při další práci. Pojem „návrhy činností“ není v souladu s RVP PV. Správná terminologie uvádí pojem „vzdělávací nabídka“.

Možná *rizika* jsou zpracována logicky, navazují na dílčí cíle a jsou v souladu s RVP PV.

Očekávané výstupy (čeho by mělo dítě během předškolního vzdělávání dosáhnout v dané oblasti) jsou do analyzovaného dokumentu zapracovány obecně, odděleně dle daných oblastí v kapitole Dlouhodobé záměry, ne v rámci integrovaných bloků. V případě tohoto dokumentu je TVP jeho součástí a očekávané výstupy v rámci integrovaných bloků, či tematických celků rovněž neobsahuje. Dokument v této části není úplný a není v souladu s RVP PV.

Očekávaný výstup je výukovým cílem, ukazatelem, čeho by mělo dítě v rámci předškolního vzdělávání dosáhnout. V analyzovaném dokumentu jsou výukové cíle charakterizovány jako záměry integrovaných bloků a dílčí cíle. Nejde tedy o úplnou absenci výukových cílů, ale o nedodržení výčtu cílů daných RVP PV.

Ačkoliv RVP PV dává značnou volnost ke zpracování vzdělávacího obsahu ŠVP PV, měl by být zpracován jasně, srozumitelně, přehledně, výstižně. Měl by sloužit

pedagogům k další práci na úrovni třídní. Ve vzdělávacím obsahu analyzovaného dokumentu je patrná zbytečná obsáhlost, v některých částech je příliš konkrétní, což omezuje pedagoga v jeho volnosti při práci.

Analýza vlastností výukových cílů

Tabulka č. 3 Analýza vlastností výukových cílů

Kriterium	Tvrzení	Důkazy
Komplexnost	Cíle v ŠVP PV jsou komplexní.	Dílčí cíle zahrnují všechny oblasti vzdělávání pro komplexní rozvoj dítěte předškolního věku. Zahrnují oblasti kognitivní, afektivní, psychomotorické.
Konzistentnost	Vzdělávací cíle jsou konzistentní částečně. V úvodu - dlouhodobých záměrech - je popsáno, jakých cílů má dítě dosáhnout v oblastech vzdělávání. Na počátku každého integrovaného bloku je popsáno, co je jeho záměrem. Stejně tak i na začátku každého tématu, to už je záměr konkrétnější (vztahuje se ke konkrétnímu tématu) a dále je rozpracován do dílčích cílů. V tomto jsou cíle konzistentní. Chybí zde očekávaný výstup dítěte, čeho by měl na konci vzdělávacího období dosáhnout. Tyto dílčí klíčové kompetence nejsou zapracovány ani v ŠVP PV, ani v TVP, který je součástí ŠVP PV.	Příklad Záměr: Adaptace na nové prostředí, rozvíjení prosociálního chování ve vztahu k dětem i k dospělým osobám v MŠ. Dílčí cíle: <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení psychické zdatnosti, - rozvíjení komunikativních dovedností, - adaptace na nové prostředí, - osvojování si základních pohybových dovedností, - získávání kladných vztahů ke kamarádům a pracovníkům školy, - vytváření a respektování pravidel ve třídě.
Kontrolovatelnost	Cíle jsou kontrolovatelné.	Mohu je kontrolovat různými diagnostickými metodami, spoluprací se základní školou, do které většina dětí odchází po ukončení předškolního

		vzdělávání (zpětná vazba), vedením portfolií a diagnostických záznamů o dětech.
Přiměřenost	Cíle, které dokument obsahuje, jsou přiměřené.	Vychází z RVP PV.

Vzdělávací cíle nejsou konzistentní v celém rozsahu, jelikož ŠVP PV, kterého je součástí i TVP, neobsahuje očekávané výstupy zapracované do integrovaných bloků. Očekávané výstupy jsou cíle, které nemohou být ve vzdělávacích programech opomíjeny.

System evaluace

System evaluace je v ŠVP PV MŠ podrobně popsán. Jsou uvedeny oblasti evaluace a pravidla, podle kterých se bude při evaluaci postupovat.

Oblasti evaluace MŠ:

- evaluace jednotlivých podtémat,
- evaluace podtémat jako celku jednoho integrovaného bloku,
- evaluace záznamů o rozvoji dítěte,
- soulad TVP- ŠVP- RVP,
- autoevaluace,
- evaluace personálních, materiálních, ekonomických, organizačních podmínek,
- evaluace spolupráce s rodinou,
- evaluace spolupráce se ZŠ, zřizovatelem, veřejností,
- hospitace ředitelky,
- výroční hodnocení činnosti školy.

Ke každé oblasti evaluace je zpracován předmět evaluace, prostředky, časový plán, odpovědný pracovník. V této části je dokument bezchybný.

ŠVP PV zmiňované školy je dokumentem, který nesplňuje některé požadavky dané RVP PV. Tzn., že v některých částech není s tímto dokumentem v souladu. Nerespektuje terminologii RVP PV. Vzhledem k tomu že RVP PV je dokumentem závazným, i terminologie tohoto dokumentu by měla být pro zpracovatele ŠVP PV závazná.

Obsahově je analyzovaný dokument zpracován nestandardně, nepřehledně, v názvech kapitol je opět patrné nerespektování terminologie RVP PV.

Zásadním nedostatkem dokumentu je absence názvu kurikula, nedostatečně zpracovaná vize školy, která je spíše heslem než vizí.

Jednotlivé kapitoly neobsahují všechny podstatné informace o škole a programu, jako například zda se jedná o školu s odloučeným pracovištěm, kontakty na jednotlivá pracoviště aj.

Další zásadní nedostatky byly shledány ve vzdělávacím obsahu, který je neúplný, neobsahuje očekávané výstupy a vzdělávací nabídku (ta je nahrazena termínem návrhy činností, které jsou často velmi konkrétní). V některých bodech dochází k rozporu v tvrzeních o podmínkách organizace.

3.3 Interpretace výsledků analýzy

V kapitole 3. byla stanovena kritéria hodnocení ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace. Na základě těchto kritérií provedu hodnocení ŠVP PV zmiňované školy.

Interpretace výsledků na základě předem stanovených kritérií

Kritérium: Obsah dokumentu

RVP PV taxativně vymezuje obsah ŠVP PV. Analyzovaný dokument obsahuje všechny vymezené náležitosti. Je úplný a je v tomto směru v souladu s RVP PV.

Zpracování obsahu dokumentu je nestandardní, nerespektuje terminologii v názvech jednotlivých kapitol, nedodržuje sled kapitol daných RVP PV. Přestože RVP PV dává školám volnost v zapracování jednotlivých kapitol do dokumentu, nedodržování terminologie a sledu kapitol způsobuje nepřehlednost dokumentu.

Kritérium: Obsah jednotlivých kapitol

RVP PV doporučuje obsahové náležitosti jednotlivých kapitol. ŠVP PV analyzované školy tato doporučení v různých částech neakceptoval. Jak vyplývá z kapitoly 3.2, v jednotlivých kapitolách byly shledány následující vady:

V kapitole Presentace MŠ není obsažen přesný název školy, zmínka o odloučeném pracovišti, název programu, jména zpracovatelů.

V kapitole Charakteristika MŠ a její umístění schází údaj o počtu a místu odloučených pracovišť.

V kapitole *Organizační uspořádání* je nedodržená terminologie daná RVP PV (rodič x zákonný zástupce dítěte).

V kapitole *Charakteristika vzdělávacího programu* je patrný nesoulad hlavního cíle vzdělávacího programu, zaměření a vize školy, v rozporu jsou tvrzení o podmínkách školy a jejich záměrech.

V kapitole *Obsah vzdělávání* je neakceptována terminologie RVP PV, nedodržený stanovený obsah kapitoly.

Výše uvedené vady tvoří dokument nepřehledným, nejasným, a v některých částech i neúplným.

Kriterium: Úplnost vzdělávacího obsahu

Obsah předškolního vzdělávání je v RVP PV formulován do pěti vzdělávacích oblastí (viz kapitola 2.1). Každá z těchto oblastí by měla obsahovat čtyři provázané kategorie: dílčí cíle, vzdělávací nabídku, očekávané výstupy, rizika (viz kapitola 2.1). Ty by měly být zapracovány v rámci integrovaných bloků.

Analyzovaný ŠVP PV obsahuje integrované bloky, které obsahují *dílčí cíle*, *vzdělávací nabídku* (v dokumentu nazývána jako „návrhy činností“, které jsou příliš konkrétní) a *rizika*. V nich se prolínají oblasti vzdělávání.

Neobsahuje očekávané výstupy, čeho by dítě na konci předškolního vzdělávání mělo dosáhnout. Z výše uvedeného vyplývá, že vzdělávací obsah není úplný.

Kriterium: Vlastnosti výukových cílů

Jak vyplývá z tabulky č. 3 v kapitole 3.2, výukové cíle zahrnují všechny oblasti předškolního vzdělávání, obsahují složku kognitivní, psychomotorickou i afektivní. Proto shledávám cíle v tomto směru *komplexní*.

Konzistentnost výukových cílů: Výukové cíle jsou provázané, řazené na obecnějších po konkrétnější, na jednodušších po složitější, nižší cíle jsou podřízeny vyšším a vyšší cíle jsou závislé na nižších. Přesto hodnotím toto subkriterium jako částečně splněné a to z důvodu absence očekávaných výstupů (dílčích klíčových kompetencí) v dokumentu.

Výukové cíle jsou *kontrolovatelné*. Jejich dosažení lze kontrolovat různými diagnostickými metodami.

Výukové cíle jsou *přiměřené*, vychází z RVP PV.

Kriterium: Soulad dokumentu s RVP PV

RVP PV jasně definuje, za jakých podmínek je ŠVP PV v souladu s tímto dokumentem. Niž uvádím nesoulad mezi požadavky RVP PV a ŠVP PV analyzované školy:

ŠVP PV je v souladu pokud:

- „Je zpracován jasně, přehledně, srozumitelně, kulturní formou, obsahuje informace podstatné pro představení a hodnocení školy a jejího vzdělávacího programu“ (Výzkumný ústav pedagogický, 2004, str. 41).

Jak již bylo uvedeno v kapitole 3., podkapitole 3.2 dokument není přehledný, jasný, srozumitelný, neobsahuje informace podstatné pro představení školy a vzdělávacího programu.

- „Sjednocuje to podstatné, ponechává učitelkám dostatek volného prostoru k tvořivosti a individualizaci vzdělávání“ (Výzkumný ústav pedagogický, 2004, str. 41).

ŠVP PV nerespektuje terminologii danou RVP PV. Vzdělávací nabídku představuje jako návrhy činností. Ty jsou mnohdy příliš konkrétní a neponechávají učitelkám dostatek prostoru k tvořivosti individualizaci vzdělávání.

V těchto částech není ŠVP PV analyzované školy v souladu s RVP PV.

Kriterium: Dodržování terminologie dané RVP PV

V dokumentu není dodržována terminologie daná RVP PV (viz výše kapitola 3).

Interpretace výsledků v odpovědích na výzkumné otázky

- dokument v některých částech není v souladu s RVP PV,
- dokument není jasný, přehledný, smysluplný, konzistentní,
- stanovené cíle a obsah vzdělávání nemohou vést k očekávaným výstupům, protože očekávané výstupy nejsou v dokumentu stanoveny.

Na základě analýzy dokumentu bude následně zpracován návrh na optimalizaci ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace.

4 Návrh na optimalizaci Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání vybrané mateřské školy

V kapitole 3. byla provedena analýza dokumentu ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace. Na základě této analýzy je níže vytvořen návrh optimalizace tohoto dokumentu.

Slovo optimalizace znamená zlepšení, zdokonalení.

Optimalizace ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace znamená zlepšení, nebo zdokonalení tohoto dokumentu.

Pro orientaci v návrhu optimalizace jsou níže uvedeny oblasti, kterých se optimalizace dokumentu týká. Jedná se o ty oblasti, které byly analýzou shledány jako chybné, vadné, nepřehledné či jinak nevyhovující. Jedná se o oblasti, které je třeba změnit, aby byl dokument účinný, reálný, přehledný, jasný a v souladu s RVP PV.

4.1 Oblasti optimalizace

Oblasti, které je třeba na základě analýzy optimalizovat:

- chybějící název ŠVP PV,
- obsahové náležitosti ŠVP PV (obsah ŠVP PV, terminologie- názvy kapitol a podkapitol, sled kapitol),
- obsah jednotlivých kapitol:
 - Presentace MŠ,
 - Charakteristika ŠVP,
 - Podmínky vzdělávání,
 - Obsah vzdělávání.
- terminologie.

V návrhu optimalizace je po krátkém úvodu prezentována vadná část v již optimalizované formě. Některé kapitoly jsou pro přehlednost optimalizovány celé, některé jsou optimalizovány jen v částech, které byly shledány chybnými, či jinak nevhodnými.

Každá oblast optimalizace je níže uvedena jako samostatná podkapitola s výjimkou oblasti pod názvem Terminologie, kterou nepokládám za nutné věnovat

samostatnou kapitolu, jelikož jsem v této práci mnohokrát zmínila nutnost dodržování terminologie v souladu s RVP PV.

V části organizace vzdělávání, která se objevuje v podkapitole 4.1.3.1, je potřeba pouze zaměnit pojem rodič/rodiče za pojem zákonný zástupce dítěte.

V podkapitole 4.1.3.3 Podmínky vzdělávání, jsou zmíněny jen ty části, v nichž dochází k rozporu mezi tvrzeními.

4.1.1 Chybějící název dokumentu

Název vzdělávacího programu by měl být každému patrný při prvním setkání s dokumentem. ŠVP PV MŠ název programu zcela postrádá. Proto navrhuji změnit titulní stranu dokumentu takto:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B,
příspěvková organizace

POHÁDKA

Název programu:

SVĚTEM SKŘÍTKŮ

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání zpracovali: ředitelka a pedagogický sbor. Je zpracován na školní roky 2012/13, 2013/14, 2014/15

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen ŠVP PV), pod názvem „**Světlem skřítků**“, jednací číslo: MŠP-408/2012, který byl schválen na pedagogické radě dne 28.8.2012 v Mateřské škole Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace, nabývá platnosti dne 31.8.2012, konec platnosti 31.8.2015.

Účinnost na 1.9.2012

4.1.2 Obsah dokumentu

Dodržením terminologie a sledu hlavních kapitol dle RVP PV se stane dokument přehlednější, jasnější, srozumitelný a provázaný. Nutnost dodržování terminologie již byla zmíněna výše.

Navrhuji obsah dokumentu optimalizovat do této podoby:

Obsah ŠVP PV Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace:

1. Identifikační údaje o mateřské škole

2. Obecná charakteristika školy

3. Organizace vzdělávání

3.1 Charakteristika tříd

3.2 Plán denních aktivit

3.3 Zápis a přijímání dětí

4. Charakteristika ŠVP

4.1 Filozofie vzdělávacího programu

4.2 Dlouhodobé záměry a cíle

5. Podmínky vzdělávání

5.1 Věcné podmínky

5.2 Životospráva

5.3 Psychosociální podmínky

5.4 Organizace

5.5 Řízení MŠ

5.6 Personální a pedagogické zajištění

5.7 Spoluúčast rodičů

6. Obsah vzdělávání

6.1 Členění

7. Systém evaluace MŠ

8. Přílohy

8.1 Analýza podmínek vzdělávání (SWOT analýza)

8.2 Školní řád

8.3 Výroční zpráva

8.4 Roční plán

8.5 Třídní vzdělávací program

4.1.3 Obsah jednotlivých kapitol:

V této části budou optimalizovány obsahové náležitosti jednotlivých kapitol na základě analýzy dokumentu. Ta ukázala vady v kapitolách nazvaných:

- Presentace MŠ,
- Charakteristika ŠVP,
- Podmínky vzdělávání,
- Obsah vzdělávání.

4.1.3.1 Presentace MŠ

Kapitola pod názvem **Presentace školy**, obsahovala podkapitoly Základní údaje, Charakteristika MŠ a její umístění, Organizační uspořádání.

V návrhu optimalizace v podkapitole 4.1.2 je název kapitoly zrušen a uvedené podkapitoly jsou samostatnými kapitolami pod názvy, které jsou v souladu s RVP PV:

1. Identifikační údaje o mateřské škole
2. Obecná charakteristika školy
3. Organizace vzdělávání

V návrhu optimalizace kapitoly Presentace školy je již použita nová (optimalizovaná) varianta názvů a pořadí kapitol.

Návrh optimalizace kapitoly s názvem Presentace MŠ:

ad 1) Identifikační údaje o mateřské škole

Jsme mateřskou školou s odloučeným pracovištěm.

Mateřská škola byla zřízena k 1.1.2003 jako příspěvková organizace.

Název školy:

Mateřská škola Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace

Adresa:

Nerudova 4b., Šumperk 787 01

Telefon:

583 211 631 pracoviště Nerudova 4B

583 214 462 pracoviště Jeremenkova 52 (odloučené pracoviště)

Mobil:

777 569 042 ředitelka školy, pracoviště Nerudova 4B

774 570 377 zástupkyně ředitelky, pracoviště Jeremenkova 52

777 569 042 účetní školy, pracoviště Nerudova 4B

IČO:

71011994

E-mail:

m skol.pohadka@seznam.cz, ředitelka školy

m skol.pohadka@email.cz, zástupkyně ředitelky

m skol.pohadka@iol.cz, účetní školy

Webové stránky:

www.pohadka-sumperk.cz

Ředitelka školy:

Pavλίna Bošková

Statutární zástupce:

Oldřiška Vávrová

Zřizovatel školy:

Město Šumperk, nám. Míru 364/1, 787 01

Název ŠVP PV:

Světlem skřítků

ad 2) Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace je školou disponující dvěma pracovišti. A to pracovištěm na ulici Nerudova 4B, kde sídlí ředitelka školy a odloučeným pracovištěm na ulici Jeremenkova 52, kde sídlí zástupkyně školy. Obě pracoviště se nacházejí v katastrálním území města Šumperk.

Charakteristika MŠ (pracoviště Nerudova 4B.):

Mateřská škola situovaná v klidné části města Šumperka, je trojtřídní s kapacitou 80 dětí. Dvoupodlažní budova vilového typu je po rekonstrukci. Rozkládá se v parku a náleží k ní prostorná zahrada s členitým terénem, vybavená dřevěnými průlezkami, houpačkami, domečky, tabulí na kreslení, pískovišti, zahradním altánem a skladem na venkovní hračky.

V přízemí budovy jsou umístěny třídy, dvě šatny, sociální zařízení, výdejna stravy, tělocvična, kotelna a úklidová místnost. Ve druhém patře mají děti dvě ložnice pro polední odpočinek. Dále je zde ředitelna, kancelář účetní a sborovna. Na chodbě jsou umístěny vestavěné skříně určené pro uložení části výtvarného materiálu a didaktických pomůcek.

Třídy jsou zařízeny novým nábytkem a je v nich kvalitní materiálně technické vybavení. K příjemnému prostředí tříd i ostatních prostor přispívá výzdoba obměňovaná dle období a různých příležitostí.

V mateřské škole je celkem 9 zaměstnanců. Paní ředitelka, 5 učitelek, 2 provozní pracovnice a účetní mateřské školy.

Strava je do MŠ dovážena dvakrát denně z MŠ Veselá školka Šumperk.

Charakteristika MŠ (pracoviště Jeremenkova 52, odloučené pracoviště.):

Odloučené pracoviště je situováno na okraji města uprostřed sídliště. Je pětitřídní s kapacitou 125 dětí. Jedná se o dvoupodlažní budovu pavilónového typu propojenou koridorem.

V přízemí se nacházejí tři třídy, šatny, kancelář statutární zástupkyně, kuchyň, výdejny stravy, sociální zařízení, archiv. Ve druhém podlaží jsou umístěny dvě třídy, výdejny stravy a sborovna. Součástí komplexu je suterén, který slouží jako prádelna, sklad potravin, keramická dílna, kotelna. MŠ je po rozsáhlé rekonstrukci.

Součástí odloučeného pracoviště je prostorná zahrada s členitým terénem vybavená dřevěnými průlezkami, houpačkami, domečky, tabulí na kreslení, pískovišti, zahradním altánem a skladem na venkovní hračky.

Třídy jsou zařízeny novým nábytkem a je v nich kvalitní materiálně technické vybavení. K příjemnému prostředí tříd i ostatních prostor přispívá výzdoba obměňovaná dle ročních období a různých příležitostí.

V mateřské škole je celkem 15 zaměstnanců. Statutární zástupkyně, 8 učitelek, školnice, 2 uklízečky, vedoucí školní jídelny, 2 kuchařky. Součástí odloučeného pracoviště je školní jídelna.

ad 3) Organizace vzdělávání

V této kapitole je potřeba změny pouze v používaném pojmu rodiče. Jedná se o nesprávnou terminologii, protože ne vždy o děti pečují právě rodiče. Správnou terminologií používanou v souvislosti s pečující osobou o dítě v MŠ je pojem **zákonný zástupce dítěte**. Tento pojem je používán ve školském zákoně i v RVP PV.

Vzhledem k tomu, že v této kapitole nebyly nalezeny další vady, nepokládám za nutné se kapitolou dále zabývat.

4.1.3.2 Charakteristika ŠVP PV

Optimalizace této kapitoly spočívá ve vytvoření souladu mezi vizí, cíli a záměry MŠ. Navrhuji ji přepracovat do následující podoby.

Vize školy

Snažíme se, aby se naše mateřská škola stala místem, kam budou děti i pracovníci školy chodit rádi. Místem bezpečí, jistoty, vzájemného porozumění a tolerance, pozitivních mezilidských vztahů, kde děti získají základní znalosti, dovednosti a hodnoty, které jim budou přínosem v dalších etapách života. Rodina se stane součástí naší komunity a společně s dětmi a pracovníky školy budou na naši školu pyšní a budou ji podporovat.

Hlavní cíl

Hlavním cílem vzdělávacího programu je v součinnosti s rodinou, formou hry a prožitkového učení připravit děti do života, naučit je vnímat svět kolem sebe, ukázat jim cestu, jak jinak než pohádkovou, po které díky přátelství, toleranci, vlastní péči a trpělivosti dojdou k vytčenému cíli. Snažíme se dítě vychovávat jako zdravě

sebevědomou, všestranně rozvinutou, samostatnou osobnost, která je schopna se přizpůsobovat změnám a samostatně se rozhodovat.

Období předškolního věku, jež se podílí na utváření dětské osobnosti, je v životě dítěte jako nezastupitelné. Cíle jsou k dítěti orientovány tak, aby bylo spokojené a na čas strávený v mateřské škole rádo vzpomínalo.

Učitelky jsou dětem pomocníkem, rádcem a oporou. Respektují osobnost dítěte a jeho potřeby. ŠVP je prioritně zaměřen na spolupráci MŠ s rodinou. Má-li se dítě zdravě vyvíjet a dosahovat očekávaných výstupů, musí být působení na něj ze stran rodiny a školy v souladu. Toho se snažíme docílit otevřeným a vstřícným přístupem. Proto začleňujeme členy rodiny do dění školy formou společných akcí, dotazníkovým šetřením, schůzkami a konzultacemi s rodiči a nově věříme, že rodiče a rodinné příslušníky zapojíme do dění také spoluprací při údržbě školy.

Dlouhodobé záměry a cíle ve vzdělávacích oblastech

Chceme, aby dítě, které odchází z naší MŠ, bylo maximálně rozvinuto na základě svých možností a zájmů a to po stránce tělesné, psychické, sociální a duchovní, aby mohlo prožít plnohodnotný a smysluplný život. To vše zamýšlíme realizovat v součinnosti s rodinou.

Oblasti, kterými dítě při svém vzdělávání prochází, nelze předkládat jako jednotky z jedné výchovy, ale tak, aby co nejvíce dítě obohatily a mělo z nich kvalitní přínos. Je nutné nabízet možnosti z různých oblastí, aby se děti dotýkaly různé vlivy a podněty. Mají-li se děti zdravě vyvíjet, musíme se ve výchovně vzdělávacím procesu zaměřit na všechny oblasti jejich osobnosti, v nichž si klademe jisté cíle.

Dítě a jeho tělo

Cíl: Získat znalosti o svém těle a směřovat k jeho celkovému rozvoji.

Dítě a jeho psychika

Cíl: Získat znalosti, dovednosti a návyky a rozvíjet se v samostatnou, zdravě sebevědomou, vyrovnanou, sociálně vyžralou osobnost, schopnou se rozhodovat a připravenou na vstup do ZŠ.

Dítě a ten druhý

Cíl: Posilovat prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem.

Dítě a společnost

Cíl: Zvládnout orientaci v okolním světě a chápat hodnoty společnosti, ve které žije.

Dítě a svět

Cíl: Získat základní poznatky o životním prostředí a vytvářet si k němu kladný vztah.

4.1.3.3 Podmínky vzdělávání

Kapitola obsahuje všechny podmínky vzdělávání v souladu s RVP PV. Uvádí skutečný stav v podobě pozitiv a záměry v podobě negativ. Ta sdělují, ve které oblasti je třeba zlepšení, jaký je cíl organizace v jednotlivých podmínkách vzdělávání. Není určen termín, kdy má být záměrů dosaženo.

V některých případech se nachází nesoulad mezi tvrzením o skutečném stavu a záměrech organizace. Tento nesoulad bude níže označen tučně. V návrhu optimalizace tedy není optimalizovaná celá verze, ale upozornění na části, které nejsou v souladu (jsou v rozporu).

Navrhuji z níže uvedeného, tučně vyznačeného textu vybrat a zachovat pouze jednu z variant, která odpovídá skutečnosti. Lze předpokládat, že se jedná o variantu v záměrech.

Věcné podmínky

- denně zajišťujeme dostatečné větrání podle právě probíhající činnosti dětí,
- prostorové uspořádání vyhovuje nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí. Prostor třídy je členěn do „zón“, ve kterých jsou umístěny hračky a materiály pro jednotlivé typy her a činností,
- určité typy her mají ohraničený prostor (pohybové, konstruktivní, námětové, výtvarné a pracovní, didaktické),
- prostory mateřské školy určené pro veškeré aktivity dětí jsou přiměřeně velké,
- vybavení tříd (nábytkem) svými parametry odpovídá potřebám dětí,
- hračky a podstatná část pomůcek a výtvarných potřeb jsou pro děti umístěny na dostupném a viditelném místě,
- prostředí mateřské školy je estetické, na čemž se z velké části podílí děti svými výtvarnými dílky,
- děti tráví čas venku na rozlehlé, členité zahradě a mohou využít také dětské hřiště v přilehlém parku,
- **všechny vnitřní i venkovní prostory MŠ splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů a podléhají pravidelným kontrolám.**

Záměry

- rekonstrukce sborovny na pracovišti Jeremenkova - v současnosti nevyhovující prostředí, neestetické, nefunkční,
- zaměříme se na obohacení zahrady o nové herní prvky a dopadové plochy,
- umožníme dětem rozvíjet své dovednosti a znalosti na PC,
- **ve spolupráci se zřizovatelem vyřešit havarijní stav tělocvičny,**
- pokusíme se vybudovat malé dopravní hřiště pro děti,
- zapojení rodičů do údržby MŠ v rámci spolupráce s rodiči.

Životospráva

- **dětem poskytujeme rozmanitou stravu, bohatou na ovoce a zeleninu,**
- snažíme se děti motivovat k tomu, aby nabízenou stravu ochutnaly, ale za žádných okolností je do jídla nenutíme,
- v MŠ je daný pevný režim dne, který je možno dle potřeby přizpůsobovat,
- rodiče mají možnost děti přivádět i odvádět kdykoliv během dne,
- s ohledem na počasí děti tráví každý den dostatek času venku,
- ve třídě i na zahradě mají děti dostatek volného pohybu; v ostatních prostorách školy se děti pohybují s ohledem na bezpečnost,
- poskytujeme dětem možnost odpoledního odpočinku; děti odpočívají dle své individuální potřeby,
- snažíme se být dětem dobrým vzorem.

Záměry

- **na pracovišti MŠ Jeremenkova - více rozmanitého čerstvého ovoce a zeleniny, cereálií**
- v oddělení předškolních dětí rozvíjet sebeobsluhu při svačinách formou samostatného mazání pomazánek na pečivo a nalévání nápojů při přidávání.

Předpokládaný termín realizace záměrů, stanovených v podmínkách vzdělávání je do 31.8.2015.

4.1.3.4 Obsah vzdělávání

V obsahu vzdělávání bylo analýzou zjištěno několik nedostatků. Úplná absence očekávaných výstupů, nestandardně zpracovaná vzdělávací nabídka, která je v některých částech příliš konkrétní, nedodržování terminologie danou RVP PV.

V návrhu optimalizace je pro obsáhlost kapitoly zpracován pouze jeden integrovaný blok. Pro představu o optimálním stavu vzdělávacího obsahu je komplexní zpracování jednoho celého integrovaného bloku dostačující a zároveň nutné. Pouze při zpracování celého bloku je zřejmá komplexnost cílů, provázanost mezi záměry integrovaného bloku, dílčími cíli a očekávanými výstupy.

Tuto kapitolu navrhuji optimalizovat do následující podoby.

Obsah vzdělávání

Učitelky v jednotlivých třídách pracují podle vytvořeného ŠVP PV a TVP. Jednotlivé verze TVP jsou upraveny s ohledem na věk a potřeby dětí v dané třídě.

ŠVP PV je členěn do čtyř integrovaných bloků, které jsou nazvány jmény skřítků. Skřítci zastupují jednotlivá roční období a provázejí děti tematickými celky, které jsou do bloků řazeny podle vázanosti k ročnímu období.

Učitelky mohou, v rámci daného integrovaného bloku, jednotlivé tematické celky zařazovat do výchovně vzdělávacího procesu v libovolném pořadí, což jim umožňuje program přizpůsobovat aktuální situaci a v co největší možné míře aplikovat prožitkové učení.

Tabulka č. 4 Členění vzdělávacího programu

1. integrovaný blok PODZIMNÍČEK (realizace v podzimním období) <u>Tematické celky:</u> Hurá do školky Já a moje rodina Na naší zahradě Podzim, malíř barev Bramborový týden Hrajeme si s kaštaný Moje potřeby a osobní hygiena Kde bydlíš, ptáčku?	2. integrovaný blok ZMRZLÍNEK (realizace v zimním období) <u>Tematické celky:</u> Adventní čas S čerty nejsou žerty Vánoce za dveřmi Čím chce být Honzík a Evička Zimní sporty Kouzelná krabice - Co se z čeho vyrábí Volně žijící zvířata, krmení, stopy Lidské tělo
--	---

<p>Kniha, moje kamarádka</p> <p>Vyletěl si pyšný drak</p> <p>Na strašidla</p> <p>Kam uteče den a čas?</p>	<p>Sníh, led a voda</p> <p>Sněhulákový týden</p> <p>Bezpečně nejen na cestách</p> <p>Zdravá výživa, správné stolování</p> <p>Z pohádky do pohádky</p>
<p>3. integrovaný blok JAROSLÁVEK (realizace v jarním období)</p> <p><u>Tematické celky:</u></p> <p>Včera, dnes a zítra</p> <p>Velikonoce</p> <p>Květiny se probouzejí</p> <p>Domácí zvířata a jejich mláďata</p> <p>Jaro u rybníka</p> <p>Jak jsem přišel na svět</p> <p>Moje maminka</p> <p>Děti, pozor červená</p> <p>Včelka Mája a její kamarádi</p> <p>Poznávám se v zrcadle</p> <p>Moje město, vesnice</p> <p>Den Země</p>	<p>4. integrovaný blok TULÁČEK (realizace v letním období)</p> <p><u>Tematické celky:</u></p> <p>Sportik</p> <p>Barvy duhy</p> <p>Já muzikant</p> <p>Kalendář přírody</p> <p>Od pramínku k moři</p> <p>Co se děje na obloze?</p> <p>V zoologické zahradě</p> <p>Co jezdí, léta a plave?</p> <p>Na zahradě, na louce</p> <p>Rok v hádance</p> <p>Kam pojedeme na výlet</p> <p>Loučení s mateřskou školou</p>

Tabulka č. 5 První integrovaný blok PODZIMNÍČEK (realizace v podzimním období)

Záměr integrovaného bloku směrem k dítěti	<p>Adaptace na nové prostředí, rozvíjení prosociálního chování ve vztahu k dětem, k dospělým v MŠ, k rodině, k přírodě.</p> <p>Osvojování si elementárních poznatků o rodině, mateřské škole, o základních znacích podzimu, o přírodě, literatuře.</p> <p>Zdokonalování v sebeobslužných činnostech a upevňování hygienických návyků.</p>
Téma	Hurá do školky
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj psychické zdatnosti, - rozvoj komunikativních dovedností,

	<ul style="list-style-type: none"> - adaptaci na nové prostředí, - osvojování základních pohybových dovedností, - získávání kladných vztahů ke kamarádům a pracovníkům školy, - vytváření a respektování pravidel ve třídě.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - sociální hry, - rozhovory, četba příběhů, - prohlídka školy a okolí, - úklid hraček na své místo, - kresba, - hry s míčem, zdravotní cvičení.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v budově MŠ, - ví, na koho se obrátit o pomoc, - požádá, poděkuje, - hraje si v interakci s ostatními dětmi, - zná své místo, značku, učitelku, - chová se přátelsky k dětem, - snaží se chovat podle pravidel.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte, - nedostatečně připravené prostředí, - vytváření komunikačních zábran (donucování dítěte k hovoru aj.), - špatný příklad dospělých.
Téma	Já a moje rodina
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - osvojování základních životních návyků a postojů, - rozvíjení řečových schopností, - posilování pozitivních citů ve vztahu k sobě a členům rodiny, - rozvíjení schopnosti spolupráce a tolerance, - seznamování s prostředím, ve kterém dítě žije (rodina, MŠ).
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - rozhovory na dané téma, diskuse nad didaktickými obrázky, - hra na mámu, tátu- činnosti, které vykonávají (vaření, výroba), - nácvik písni, básní,

	<ul style="list-style-type: none"> - malba, - pohybové hry, - nácvik- běh za vedoucím dítětem, - pracovní listy (orientace v rodinných příslušnících).
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - má základní znalosti o zdravém životním stylu, - zapojuje se do rozhovoru s dětmi, učitelkou, - projevuje kladný vztah ke své rodině, - spolupracuje s ostatními dětmi, - zná svou adresu.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich, - nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte, - nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům.
Téma	Na naší zahradě
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - vytváření zdravých životních návyků, - rozvíjení dovednosti dramatického ztvárnění příběhu, - rozvíjení matematických představ, - upevňování pravidel bezpečnosti při pobytu na zahradě, - upevňování prosociálního chování, - dodržování pravidel bezpečného chování (bezpečí svoje i druhých).
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání různých druhů ovoce dle obrázků, všemi smysly, - dramatizace pohádky, - nácvik básní, písní, - soutěže v družstvech, - počítání a pojem o číselné řadě- dle věkových zvláštností, - seznamování, nebo prohlubování pojmů více, méně, nejvíce aj., - rozhovory, diskuse.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - zpřesňuje si početní představy, užívá číselných pojmů, - vnímá všemi smysly, - umí pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny a rozlišit ovoce

	<p>na zeleniny</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapojuje se do činností bez ostychu, s,rachu, - dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků, - nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy, - zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině.
Téma	Podzim, malíř barev
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení a užívání všech smyslů, - porozumění a schopnost analýzy slyšeného příběhu, - upevňování schopnosti rozlišovat barevnou škálu včetně odstínů, - rozvíjení řečových dovedností, - rozvíjení estetického vnímání, - uvědomování proměnlivosti podmínek v prostředí v souvislosti s ročním obdobím.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání předmětů hmatem, čichem, - procvičování barev a odstínů, - rozhovory, diskuse nad didaktickými obrázky, - procházky do podzimní přírody, - rozhovory. - hry v přírodě, sportování- soutěže v družstvech i jednotlivců, - slabikování, rýmování, - tvoření z přírodnin, - nácvik básní, písní.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - využívá všech smyslů, - zajímá se, co se kolem děje, - komentuje změny v přírodě, - rozumí slyšenému příběhu, vyjadřuje a sděluje své prožitky, - uvědomuje si důsledky svého chování.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností, - omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti,

	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění.
Téma	Bramborový týden
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj jemné motoriky, - rozvoj hrubé motoriky, - posilování trpělivosti a sebeovládání, - rozvoj kreativity a fantazie, - rozvíjení praktických dovedností, - uvědomování si významu lidské činnosti.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - diskuse nad didaktickým materiálem, - pozorování různými smysly, - vaření, - praktické tvoření z brambor, - manipulační činnosti, - recitace, dramatizace, - nácvik kotoulu vpřed, - grafomotorická cvičení.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá spojení pohybu s rytmem, - rozlišuje pomocí smyslů, - umí zacházet s předměty denní potřeby, - zvládne kotoul vpřed s dopomocí, - umí popsat děj dle obrázku, - respektuje potřeby druhých dětí, - uvědomuje si význam lidské práce.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - omezování samostatnosti dítěte při činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům, - nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti, - nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění, - málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací.

Téma	Hrajeme si s kaštany
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj jemné motoriky, - podporování správné výslovnosti, - prohlubování schopnosti spolupráce ve skupině, - vytváření kladného postoje k přírodě, - vytváření povědomí o důležitosti ochrany životního prostředí, - posilování schopnosti zdravého soutěžení při hrách.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - manipulační tvoření, - sběr plodin, - logopedická cvičení, - procvičování prostorových pojmů, - soutěže ve skupinách, - rovnovážná cvičení, - rozhovory, - pracovní listy - matematické představy - porovnávání.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - umí manipulovat s pomůckami, - správně vyslovuje, ovládá dech, - vnímá potřebu pomoci přírodě, zvířatům v zimě, - je zdravě soutěživé, umí se prosadit, respektuje pravidla hry.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod., - špatný jazykový vzor, - nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem, - časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti.
Téma	Moje potřeby a osobní hygiena
Vzdělávací cíl (učitelka)	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomování si vlastního těla, - vytváření zdravých životních návyků a postojů,

podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení samostatnosti, - uvědomování si důležitosti ochrany zdraví a bezpečnosti, - přizpůsobování se společenskému prostředí, - vytváření pozitivního stavu k okolnímu světu.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - diskuse nad didaktickými obrázky, pomůckami, - procvičování poslušnosti- schopnost seřadit obrázky dle vývoje, děje, - soutěže v oblékání, - pantomima, - vyřazování předmětů ze skupiny (co patří/nepatří do skupiny předmětů), - zdravotní cviky s overballovým míčem, - nácvik říkadla.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá sebeobslužné činnosti, - má základní hygienické návyky, - má základní zdravotně preventivní znalosti, - rozlišuje, co mu prospívá, škodí, - umí pojmenovat části těla a některé orgány, - ví, jak se chovat, aby neškodil druhým lidem.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí, - zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat, - nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem, - uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění.
Téma	Kde bydlíš, ptáčku?
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení fyzické a psychické zdatnosti, - osvojení si nových poznatků o přírodě, - uvědomování si důležitosti ochrany a péče o přírodu, - rozvíjení sluchového a zrakového vnímání,

	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení jemné motoriky, - seznámení práce s netradičními materiály.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - nad didaktickými obrázky poznávání, rozhovory, - poslech a poznávání ptačího zpěvu na CD, - nácvik písně s pohybem, - kresba tuší, stříhání, lepení, navlékání, - procvičování skoků, poskoků, přeskoků snožmo, - příprava krmítka.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - pozná některé druhy ptáků, - uvědomuje si potřebu pomoci ptákům v zimě, - rozlišuje různé zvuky, - sladí pohyb s hudbou, rytmem, zpěvem, - zvládá kresbu ptačí postavy, - manipuluje s potřebnými pomůckami, - zvládne napodobit skoky, poskoky, - má kladný vztah k přírodě.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu, - převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film), - přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů, - nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují.
Téma	Kniha, moje kamarádka
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - získání pozitivního vztahu ke knihám, - rozvíjení jemné motoriky, - odbourání ostychu při dramatizaci pohádky, - procvičování logického myšlení, - rozvíjení komunikačních dovedností, - získávání vztahu k práci druhých lidí, - rozvíjení schopnosti práce ve skupině- spolupracovat.
Vzdělávací	<ul style="list-style-type: none"> - prohlížení knih různých autorů,

nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení s pojmy vztahujícími se k výrobě knihy, - čtení příběhu (pohádky), - dramtizace příběhu, - skládání příběhu dle posloupnosti děje, - reprodukce příběhu, - výroba knihy (ve skupině dle daného příběhu), - rozhovory, - pohybové hry.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - ví, jak se chovat ke knihám, - má elementární znalosti o vzniku knihy, - umí používat pojmy vztahující se k výrobě knihy, - umí reprodukovat pohádku, příběh, - neostýchá se projevit před kolektivem, - chápe pravidla hry.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní, - nedostatečně připravené prostředí, - nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti, - málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, citění, prožívání a vyjadřování, - nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství.
Téma	Vyletěl si pyšný drak
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení fyzické zdatnosti, - rozvíjení jemné motoriky, - vytváření povědomí o vlivech počasí, - rozvíjení schopnosti rozlišit charakterové vlastnosti, - rozvíjení tvořivého myšlení, - rozvíjení paměti.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - pouštění draků, - praktické činnosti,

	<ul style="list-style-type: none"> - dechová cvičení, - rozhovory, - procvičování antonym a jejich významu, - nácvik básně.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - zvládne běh v terénu, - zvládne techniku střihání, lepení, - zvládne úklid po činnostech, - má základní znalosti o proměnlivosti počasí, - je schopno vcítění se do pocitů a nálad druhého člověka, - myslí samostatně, uplatňuje vlastní fantazii, - zapamatuje si jednoduchou báseň, píseň.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná, - prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým, - nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí.
Téma	Na strašidla
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomování si vlastního těla, - uvědomování si přirozenosti vlastních citů (strach, radost, obava, zvědavost, atd.), - vytváření povědomí o existenci ostatních národností, - vytváření pozitivního vztahu k lidem, - rozvíjení jemné motoriky, - rozvíjení řečových dovedností, - posilování paměti.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - rozhovory, - seznámení s významným dnem - památkou zesnulých a halloweenem, - nácvik písní, - strašidelný rej, - prohlížení encyklopedií strašidel,

	<ul style="list-style-type: none"> - stříhání, lepení, - pohybové hry.
Očekávaný výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže otevřeně hovořit o svých pocitech, - uvědomuje si rozdílnost kultur různých zemí, - zvládne zazpívat jednoduchou melodii, zapamatuje si text písně, - spontánně se zapojuje do činností, - uvědomuje si důležitost bezpečného chování při činnostech.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu, - časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných, - převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie, - nedostatek možností projevat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich.
Téma	Kam uteče den a čas?
Vzdělávací cíl (učitelka podporuje)	<ul style="list-style-type: none"> - utváření si povědomí o rozmanitosti ročních období, - uvědomování si časové posloupnosti, - rozvoj verbálních i neverbálních dovedností, - osvojování si poznatků o okolním světě, - vytváření si zdravých životních návyků, - rozvíjení schopností přizpůsobit se prostředí, ve kterém žije a jeho změnám, - rozvoj hrubé motoriky.
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - opakování časových pojmů (roční období, rok, měsíc, týden, den...), - rozhovor na téma, kdo/co měří čas, - získání poznatků o Slunci, Měsíci, - čtení příběhu O dvanácti měsíčkách, - kreslení lidské postavy, pohádkové bytosti, - gymnastická cvičení - kolébka, - nácvik ukolébavky.
Očekávaný	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje názvy ročních období,

výstup (dítě dokáže)	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje jednotlivá roční období, - orientuje se v čase (částech dne, pojmech dnes, včera, den, noc...), - má základní poznatky o Slunci, Měsíci, Zemi, - zvládne prostá gymnastická cvičení, - nakreslí lidskou postavu, - rozumí čtenému příběhu.
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná, - nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku, - nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte, - příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa.

Závěr

Vytvořit kvalitní školní vzdělávací program, nebo jinými slovy kurikulum, je mimořádně těžká práce, která předpokládá odbornou znalost dokumentů, literatury, pojmů, zákonů, které s problematikou souvisí. Tato bakalářská práce mi byla v tomto ohledu velmi přínosná. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace, je programem školy, kde pracuji na pozici ředitelky. Cílem mé bakalářské práce bylo provést analýzu tohoto programu a navrhnout jeho optimalizaci. Na základě studia, odborné literatury a příslušných dokumentů jsem vnikla do problematiky tvorby předškolního kurikula a s těmito odbornými znalostmi provedla analýzu dokumentu. Dospěla jsem k závěru, že školní vzdělávací program Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace je v některých částech nevyhovující. Zjistila jsem nesoulad s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a to jak v obsahu kapitol kurikula, tak v používané terminologii. Celkově dokument nepůsobil jednotně jako konzistentní celek. Na základě těchto zjištění jsem vytvořila návrh na optimalizaci dokumentu. Výsledkem není nově zpracovaný dokument, ale návrh na optimalizaci nevyhovujících částí.

Tento návrh na optimalizaci předložím v mateřské škole svým kolegyním k posouzení a po vzájemné dohodě zapracuji do školního vzdělávacího programu naší školy.

Seznam použité literatury a ostatních zdrojů

BEČVÁŘOVÁ, Z. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 176 s. ISBN 978-80-7367-221-8.

BEČVÁŘOVÁ, Z. *Současná mateřská škola a její řízení*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 152 s. ISBN 80-7178-537-7.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.

JERÁBKOVÁ, B. *Mateřská škola jako životní prostor*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0830.

KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*. 2. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2009. 447 s. ISBN 978-80-7367-571-4.

MŠMT. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. Praha: UIV, Tauris 2001. 98 s. ISBN 80-211-0372-8.

PRÁŠILOVÁ, M. *Tvorba vzdělávacího programu*. 1. vyd. Praha: TRITON, 2006. 191 s. ISBN 80-7254-712-7.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 6. vyd. Praha: Portál, 2009. 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

Rámcový program pro předškolní vzdělávání. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2001.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. 72 s. ISBN 80-87000-00-5.

SMOLÍKOVÁ, K. a kol. *Autoevaluace školy: Metodická příručka k vlastnímu hodnocení*. 1. vyd. Praha: TAURIS, 2008. 42 s. ISBN 978-80-87000-22-9.

SMOLÍKOVÁ, K., a kol. *Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2006. 34 s. ISBN 80-87000-01-3.

SVOBODOVÁ, E., a kol. *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 168 s. ISBN 978-80-7367-774-9.

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Šumperk: Mateřská škola Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace, 2012.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek č. 1 Vzdělávací cíle	11
Tabulka č. 1 Obsahové náležitosti ŠVP PV	13
Tabulka č. 2 Kriteria hodnocení ŠVP PV	24
Tabulka č. 3 Analýza vlastností výukových cílů	29
Tabulka č. 4 Členění vzdělávacího programu	45
Tabulka č. 5 První integrovaný blok PODZIMNÍČEK (realizace v podzimním období)	46

Seznam použitých zkratk

ŠVP PV - školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání,

RVP PV - rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání,

ŠVP - školní vzdělávací program,

RVP - rámcový vzdělávací program,

TVP - třídní vzdělávací program,

MŠ - mateřská škola,

ZŠ - základní škola,

IČO - identifikační číslo organizace,

tzv. - tak zvaně,

atd. - a tak dále,

aj. - a jiné.

apod. - a podobně

Anotace

Příjmení a jméno autora: Bošková Pavlína

Název katedry a fakulty: Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie FF UP

Název práce: Účinnost ŠVP (ŠVP jako projekt a posouzení jeho realizovatelnosti)

Počet znaků: 85 419

Počet příloh: 0

Počet titulů použité literatury: 15

Bakalářská práce se zabývá analýzou školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání Mateřské školy Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, příspěvková organizace a návrhem na jeho optimalizaci.

V prvních dvou kapitolách je v teoretické rovině vymezena problematika tvorby školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a definovány základní pojmy spojené s problematikou. V následujících dvou kapitolách je práce zaměřena na konkrétní školní vzdělávací program, jeho analýzu a návrh jeho optimalizace, který je výstupem této práce.

Klíčová slova

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, předškolní vzdělávání, kurikulum, cíle předškolního vzdělávání, obsah předškolního vzdělávání, analýza dokumentu, optimalizace školního vzdělávacího programu.

Annotation

Author: Bošková Pavlína

Department and faculty name: Department of Sociology, Andragogy and Cultural Anthropology

Thesis title: Effectiveness of the school educational system (School educational program as a project and an assessment of its feasibility)

Characters number: 85 419

Appendix number: 0

Bibliography number: 15

The diploma thesis deals with analysis of school education programme for pre-school education in Pohadka kindergarten located in Sumperk on Nerudova 4B street and proposing the optimization plan.

First two chapters are focused on school education programme for pre-school education creation and definition of basic terms related to this problematic. The following two chapters are focused on concrete school education programme analysis and on programme optimization which is the main result of this thesis.

Key words

Framework educational programme for pre-school education, school education programme for pre-school education, pre-school education, curriculum, targets of for pre-school education, content for pre-school education, document analysis, school education programme optimization